

Roušku dolů, klapka, jedeme¹

The mask down, Camera rolling, Action

Hana Zobalová

„Přepudrujte Hanku, leskne se mi tu,“ upozorňuje kameraman. Poodhrnuji vlasy a nechávám si na čelo nanést bílý prášek. Dnes můžeme konečně zase natáčet. Projekt, který si dal za cíl vytvořit výukový materiál v podobě dvanácti scének, čekal, až PES zašteká třikrát a dá tak (spolu s vedením fakulty) zelenou dalším natáčecím dnům. Dočkali jsme se.

Vytvoříme filozofický seriál

Minulý rok v únoru bylo rozhodnuto. V rámci projektu natočíme pod vedením Josefa Petrželky z Katedry filozofie videa, která budou představovat hlavní filozofickou problematiku. Dvanáct scének bude sloužit především pro výuku předmětu Filozofie pro posluchače nefilozofických oborů. Musí ho absolvovat každý student Filozofické fakulty. Stejně jako jsem jím minulý rok prošla já.

Všichni, kdo jsme prošli základy filozofie na gymnáziích nebo vysoké škole, jsme se sborově shodli, že by výuka potřebovala zpestřit. Při společných

---

1 Pozn. redakce: Tento text vznikl původně v rámci plnění studijních povinností. Sama autorka jeho vznik popisuje takto: „[...] text jsem odevzdávala do předmětu Publicistika v prosinci 2020. Jedním z úkolů tohoto předmětu bylo napsat text v žánru reportáž. Já si jako téma pro svou reportáž zvolila právě natáčení projektu. Jednalo se tedy o reportáž ‚na vlastní kůži‘, ve které jsem byla sama aktérem. [...] původní verze textu, kterou jsem odevzdávala do předmětu, byla trochu jiná. První polovina se téměř neliší, ale druhou jsem přepsala.“ Anglický překlad názvu – jak vidno na první pohled – neodpovídá přesně názvu českému, ale představuje pokus převést obvyklé fráze při natáčení, jež se v různých jazycích a filmářských kulturách vůbec liší (za detailní komentář k frázím používaným při natáčení především v USA děkuji J. Pelouškovi).

debatách jsme zjistili, že disciplíny jako jsou ontologie, epistemologie nebo argumentace, jsou součástí našich každodenních životů. Proč to tedy nevypíchnout a nepředstavit je v tomto světle studentům?

Kouzlo scénářů spočívá v tom, že náměty na něj dávali lidé, kteří s filozofií nemají nic společného. Svým pohledem přispěli studenti nizozemštiny, psychologie, historie nebo žurnalistiky. Ty pak vzal v potaz Josef Petrželka a zasadil je do správně návodných formulací. Scénáře byly hotové a zbývalo to poslední. Natáčení.

Z prvního natáčení, osobní archiv Karla Pokorného

Po koronavirové odmlce opět natáčíme

Filip a Sofie spolu znovu stojí před kamerami. Jen pozornějším dojde spojitost jmen hlavních postav vznikajícího seriálu s jeho tématem a pojmem „filozofie“. Z nás, studentů, se dnes stali herci, kameramani a zvukaři. Josef Petrželka obrazně řečeno vyměnil kolečkovou židli, ze které běžně přednáší na Masarykově univerzitě, za pomyslnou režisérskou židličku.

Mou úlohou v projektu je ztvárnění studentky Sofie. V rychlosti si pročítám repliky scény číslo pět. Probíhají poslední úpravy před tím, než zazní „akce“. Přes velká obdélníková světla na stojanu připevňujeme kolíčky na prádlo pečící papír. Je třeba upravit jas světel, alespoň takto amatérsky. Režisér s kameramanem diskutují o úhlu záběru prvních replik.

To vše se odehrává v Ústřední knihovně. Černá, otočná křesílka, která běžně poskytují prostor pro relaxaci mezi přednáškami, jsou dnes rekvizita-

Z natáčení v knihovně, osobní archiv Karla Pokorného

mi. V pohodlí křesla obklopena regály s knihami pociťuji nostalgické pocity. Pohled na dvůr filozofické fakulty je však jiný, než si ho pamatuji. Vzpomínám na dobu, kdy jsem z okna shlížela na davy studentů přesouvajících se mezi budovami nebo mířících ven na „pět minut čerstvého vzduchu“ aneb cigaretu. Teď vidím jen prázdný dvůr. Občas ze stromu na zem smutně slétne jeden z posledních hnědých listů.

„Připraveni? Pojedeme od čtvrté repliky,“ vytrhnou mě slova kameramana z rozjímání. Aby získal pozornost, dvakrát důrazně tleskne. Výdech, klapka, akce. Dřív, než stihnu říct první větu, přeruší mě kamarád. „A tu roušku si sundat nechceš?“ doptává se ironicky.

„Stop, znova,“ přeruší kameraman.

„A jo, omlouvám se,“ odvětim.

Dopolední natáčení se nese v duchu zapomenutých replik, nesundaných roušek a smíchu. Ve scénce týkající se filozofie jazyka a otázek, jak si rozumět, spolu vedou dialog Sofie a její kamarád Pišta, který mluví takzvanou šarištinou neboli východoslovenským nářečím.

„Akce!“

„Ci pana šak o tym bešedujem – bo nemožeš znac, že tam dagdzei net su, tak zato pišem toten motivačny dokument. Co kedz, tam šedza dagdze a budu scec dakeho do roboty, no,“ říká suverénně představitel role Pišty Šimon Javornický. Místo toho, abych reagovala svou replikou, cítím, jak mi koutky úst cukají. Snažím se zachránit situaci, ale marně. Akcent, který do role Šimon vnáší v kombinaci s šarištinou, je jedinečný. Nutno podotknout, že se smíchem musí bojovat kameramani i samotný režisér.

Zima, hluk a odpadky

K dalšímu natáčení se musíme přesunout na Obilní trh. Konkrétně na funkcionalistickou zastávku, kterou využíváme k jedné ze scének. Režisér Petrželka v ní hraje roli bezdomovce. Když si nacvičuje prohledávání jednoho z košů, procházející lidé jen kroutí očima. Nikoho nenapadne, že ten podivín ve starém oblečení s pozorností upřenou na odpadkový koš přednáší na vysoké škole filozofii. Ruch brněnských šalin v tuto chvíli komplikuje život především kameramanovi Jakobovi, jehož úkolem je zároveň následně i střih a zvuk natočeného materiálu.

Konec...?

Natáčení poslední scény se odehrává již v komfortnějším prostředí, a to pro nás všechny. Majitel Čajovny za zrcadlem nám dal její prostory k dispozici. Teplo, přívětivá akustika, káva a zákusek byly oproti venkovnímu natáčení opravdu příjemnou změnou. Vzápětí se však ukázalo, že tyto výhody herce motivují k dobrému výkonu mnohem méně než zima, vítr a kolemjdoucí zvědaví lidé. Výsledkem půlhodinového natáčení scény o čtyřech replikách byl nový rekord v počtu klapků.

Je půl čtvrté, a tedy natáčíme dnes již osm hodin. Káva přestala účinkovat už po dopoledním natáčení v knihovně. Únava a vyčerpání postupně dolehly na herce i štáb. „Dáme poslední záběr a máme to,“ motivuje nás režisér. Zabírá to. Vidina konce dnešního i celkově letošního natáčení projektu nám dodává energii a elán. Hrajeme poslední scénu, říkáme poslední repliky. Teď už jen materiál zpracovat a příští semestr představit seriál studentům.

„Děkuji všem. Byli jste skvělí. Těším se, jak bude vypadat finální verze a že ji budu již brzo používat ve výuce. Doufám, že se v této sestavě sejdeme v následujících semestrech při tvoření dalších projektů,“ zní z úst režiséra Petrželky.

Hana Zobalová

studentka Katedry mediálních studií a žurnalistiky, Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita

Joštova 218, 602 00 Brno, Česká republika

472212@mail.muni.cz

Toto dílo lze užít v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-NC-ND 4.0 International (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode>). Uvedené se nevztahuje na díla či prvky (např. obrazovou či fotografickou dokumentaci), které jsou in díle užity na základě smluvní licence nebo výjimky či omezení příslušných práv.